

Zarządzenie Nr 19/2014
Dyrektora Publicznego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego im. Brygady Partyzanckiej „Grunwald” w
Olszance z dnia 23 grudnia 2014 r.

w sprawie zasad szacowania ryzyk w Publicznym Zespole Szkolno-Przedszkolnym im. Brygady
Partyzanckiej „Grunwald” w Olszance

Na podstawie art. 68 oraz art. 69 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, poz. 938 i poz. 1646), komunikat nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 roku w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 15, poz. 84) oraz komunikatu nr 6 Ministra Finansów z dnia 6 grudnia 2012 r. w sprawie szczegółowych wytycznych dla sektora finansów publicznych w zakresie planowania i zarządzania ryzykiem zarządza się, co następuje:

§ 1

Zarządzenie określa organizację i zasady zarządzania ryzykiem w Publicznym Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Olszance.

§ 2

1. Zarządzanie ryzykiem w przypadku funkcji stałych i okresowych realizowane przez kierownika jednostki oraz zadania zidentyfikowane w ramach tych funkcji odbywa się w oparciu o ostateczny plan celów, zadań i mierników Publicznego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Olszance na dany rok budżetowy.

2. Zarządzanie ryzykiem w przypadku funkcji stałych realizowanych przez nauczycieli w procesie nauczania, wychowanie i opieka oraz zadań zidentyfikowanych w tych procesach odbywa się w ramach zadań zidentyfikowanych w planie nadzoru pedagogicznego, rocznym planie pracy, planie wychowawczym oraz planie profilaktyki na dany rok szkolny.

§ 3

Proces zarządzania ryzykiem obejmuje:

- identyfikację i ocenę czynników ryzyka oraz określenie ich skutku,
- ustalenie funkcjonujących mechanizmów kontrolnych,
- analizę i hierarchizację ryzyk wg poziomu istotności ryzyka,
- ustalenie strategii wobec ryzyka wysokiego,
- wskazanie osób odpowiedzialnych za podjęcie działań zaradczych oraz ustalenie daty, do której należy podjąć działania,
- wskazanie dokumentów, w których będzie prowadzone monitorowanie efektywności podjętych działań.

§ 4

1. Identyfikacja ryzyka odbywa się na formularzach stanowiącym załącznik nr 2 i 3 do zarządzenia i polega na ustaleniu czynników ryzyka zagrażających prawidłowej realizacji zadań realizowane przez Publiczny Zespół Szkolno-Przedszkolny w Olszance biorąc pod uwagę czynniki sprzyjające wystąpieniu ryzyka :

- ekonomicznego i finansowego,
- nadużyć,
- organizacyjnego i zarządzania,
- politycznego i społecznego,
- prawnego,

- środowiskowego i działania sił wyższych,
 - technicznego i związanego z infrastrukturą.
2. Identyfikacji ryzyka na załączniku nr 2 i 3 dokonuje kierownik jednostki wraz z pracownikami merytorycznymi realizującymi zadanie.
 3. Ocena ryzyka polega na zwartościowaniu przy pomocy skali punktowej – skutku i prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka.
 4. Zasady określania skutku oraz prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka opisano w załączniku nr 1 do zarządzenia.
 5. Ustalenie funkcjonujących mechanizmów kontrolnych polega na identyfikacji istniejących środków wykorzystywanych do utrzymania ryzyka pod kontrolą.

§ 5

1. Identyfikacji, oceny ryzyka oraz ustalenia funkcjonujących mechanizmów kontrolnych do funkcji stałych w ramach zadań w procesie nauczanie, wychowanie, opieka i nadzór pedagogiczny dokonują kierownik jednostki oraz Rada Pedagogiczna Publicznego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Olszance do 15 września danego roku szkolnego na formularzu będącym załącznikiem nr 2 do zarządzenia.
2. Identyfikacji, oceny ryzyka oraz ustalenia funkcjonujących mechanizmów kontrolnych do funkcji stałych i okresowych opisanych w ostatecznej wersji planu celów, zadań i mierników Publicznego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Olszance dokonują kierownik jednostki oraz pracownicy merytoryczni Publicznego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Olszance do 10 lutego danego roku budżetowego na formularzu będącym załącznikiem nr 3 do zarządzenia.
2. W oparciu o dokonaną analizę prawdopodobieństwa wystąpienia czynników ryzyka oraz skutków ryzyka ustalany jest poziom istotności ryzyka. Ustala się następujące poziomy istotności ryzyka :
 - ryzyko niskie (poziom istotności od 0 do 4),
 - ryzyko średnie (poziom istotności 5 do 16),
 - ryzyko wysokie (poziom istotności od 17 do 36).
3. Ryzykiem akceptowanym jest ryzyko niskie. Ryzyko średnie wymaga bieżącego monitorowania.
4. Ryzyko wysokie przekraczające akceptowany poziom istotności ryzyka wymaga ustalenia i podjęcia działań ograniczających je przez właściciela ryzyka/lidera zadania, do poziomu akceptowalnego poprzez zmniejszenie jego wpływu lub prawdopodobieństwa ziszczenia się (przeciwdziałanie ryzyku) – załącznik nr 2 i 3).
5. Ustala się następujące strategie postępowania w przypadku wystąpienia ryzyka wysokiego:
 - akceptację – tolerowanie ryzyka, w przypadku, gdy istnieją określone trudności w przeciwdziałaniu ryzykom, a także, gdy koszty podjętych działań mogą przekroczyć przewidywane korzyści,
 - unikanie – wycofanie się, zawieszenie działań rodzących zbyt duże ryzyko,
 - zabezpieczenie – przeciwdziałanie, działania pozwalające na ograniczenie ryzyka do akceptowalnego poziomu, np. dzięki wzmocnieniu mechanizmów kontroli wewnętrznej (poprzez procedury, wytyczne, zasady, nadzór, itd.) wbudowanych w realizowane procesy,
 - transfer – przeniesienie ryzyka na inną instytucję, np. poprzez ubezpieczenie,
 - dywersyfikacja – rozproszenie ryzyka,
 - redukcję – działania pozwalające na ograniczenie ryzyka do akceptowalnego poziomu, np.

dzięki wzmocnieniu mechanizmów kontroli wewnętrznej (poprzez procedury, wytyczne, zasady, nadzór, itd. wbudowanych w realizowane procesy.

6. Wypełniony i podpisany formularz przekazywany jest przez właściciela ryzyka/lidera do koordynatora ds. kontroli zarządczej w wersji elektronicznej i stanowi dokumentację systemu kontroli zarządczej.
7. Koordynator ds. kontroli zarządczej, na tym samym formularzu dokonuje ponownej oceny ryzyka do dnia 20 września dla funkcji stałych w zakresie zadań w procesie nauczanie, wychowanie, opieka i nadzór pedagogiczny oraz do 15 lutego dla funkcji stałych i okresowych w zadaniach w zakresie zarządzania finansowego, organizacyjnego i administracyjnego. W przypadku ponownego zidentyfikowania ryzyka wysokiego w zadaniu przez koordynatora ds. kontroli zarządczej zadanie wpisywane jest przez koordynatora ds. kontroli zarządczej do planu zarządzania ryzykiem wysokim dla Publicznego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Olszance - formularz nr 4.
8. Proponowane metody przeciwdziałania ryzyku wysokiemu podlegają zatwierdzeniu przez kierownika jednostki w ramach planu zarządzania ryzykiem wysokim dla Publicznego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Olszance.
9. Kierownik jednostki do 28 lutego przekazuje jeden egzemplarz planu zarządzania ryzykiem wysokim w swojej jednostce organizacyjnej – formularz nr 4 za pośrednictwem Wójta Gminy Olszanka do Zespołu ds. kontroli zarządczej Urzędu. W przypadku, gdy w danym roku budżetowym nie zostaną zidentyfikowane ryzyka wysokie kierownik jednostki przesyła pisemną informację o wyszacowaniu ryzyk niskich i średnich za pośrednictwem Wójta Gminy Olszanka do Zespołu ds. kontroli zarządczej Urzędu.

§ 6

1. Zidentyfikowane ryzyko wysokie i ustalone metody jego ograniczania do akceptowanego poziomu oraz ryzyko średniego w górnych stanach (poziom istotności ryzyka – 14-16) są na bieżąco oceniane (monitorowane) przez koordynatora ds. kontroli zarządczej, lecz nie rzadziej niż raz po upływie I półrocza roku budżetowego. Wyniki monitorowania ryzyka koordynator ds. kontroli zarządczej zamieszcza w sprawozdaniu ze stanu kontroli zarządczej za ubiegły rok budżetowy, które przedkłada do zatwierdzenia kierownikowi jednostki.
2. Koordynator ds. kontroli zarządczej do dnia 15 lipca danego roku budżetowego po opracowaniu sprawozdania z realizacji celów, zadań i mierników za I półrocze danego roku budżetowego przekazuje właścicielowi ryzyka/ liderowi zadania arkusze z zadaniami obciążonymi ryzykiem wysokim lub średnim w górnych stanach do ponownego wyszacowania ryzyka.
3. Właściciel ryzyka/lider zadania do dnia 20 lipca przekazuje arkusz z ponownie wyszacowanym ryzykiem koordynatorowi ds. kontroli zarządczej, który na tym samym arkuszu ponownie dokonuje szacowania ryzyka z punktu widzenia Publicznego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Olszance.
4. W przypadku ponownego wyszacowania ryzyka wysokiego w zadaniu właściciel ryzyka/lider zadania dokonuje analizy zaproponowanych poprzednio metod ograniczania ryzyka do akceptowalnego poziomu. W wyniku przeprowadzonej analizy dokonuje utrzymania metody ograniczania ryzyka do akceptowalnego poziomu lub proponuje nowe metody ograniczania ryzyka do akceptowalnego poziomu.
5. W przypadku zmiany metody ograniczania ryzyka do akceptowalnego poziomu nowa metoda ograniczania ryzyka wpisywana jest przez koordynatora ds. kontroli zarządczej do planu zarządzania ryzykiem wysokim i podlega akceptacji przez kierownika jednostki.

6. Jeżeli ponowne szacowanie ryzyka w zadaniu wykaże, że zadanie nie jest już obciążone ryzykiem wysokim, jest ono usuwane przez koordynatora ds. kontroli zarządczej z planu zarządzania ryzykiem wysokim. Zmodyfikowany plan zarządzania ryzykiem wysokim podlega akceptacji przez kierownika jednostki.

7. W przypadku zadań obciążonych ryzykiem średnim w górnych stanach (poziom istotności ryzyka 14 -16), jeżeli ponowne szacowanie ryzyka wykaże, że zadanie obciążone jest ryzykiem wysokim koordynator ds. kontroli zarządczej umieszcza je w planie zarządzania ryzykiem wysokim, a arkusz z szacowaniem ryzyka przekazuje do właściciela ryzyka/ lidera zadania w celu określenia metody ograniczania ryzyka do akceptowalnego poziomu.

8. Po określeniu metody ograniczania ryzyka do akceptowalnego poziomu przez właściciela ryzyka/ lidera zadania koordynator ds. kontroli zarządczej dokonuje stosownych wpisów do planu zarządzania ryzykiem wysokim. Zaktualizowany plan zarządzania ryzykiem wysokim podlega akceptacji przez kierownika jednostki

§ 7

Wykonanie zarządzenia powierza się koordynatorowi ds. kontroli zarządczej.

§ 8

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia. Zarządzenie podane jest do wiadomości pracowników poprzez wywieszenie tekstu na tablicy ogłoszeń. Każdy pracownik potwierdza podpisem fakt zapoznania się z dokumentem.

.....
(pieczęć, data, podpis)

Zasady oceny zidentyfikowanych ryzyk

1. Zasady oceny stopnia prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka

Opis czynników ryzyka	Prawdopodobieństwo	Punktacja
czynnik nie występuje	0%	0
czynnik występuje rzadko	0 – 20 %	1
czynnik może wystąpić	21 – 40 %	2
czynnik wystąpił	41 – 60 %	3
czynnik wystąpił i spowodował skutek	61 – 80 %	4
czynnik wystąpił i spowodował poważny skutek	81 – 99 %	5
czynnik katastrofalny dla zadania	100 %	6

2. Zasady oceny skutku wystąpienia czynników ryzyka

Kryteria					Punktacja
Finansowe	Organizacyjne	Pracownicy	Ochrona zdrowia i bezpieczeństwo osób	Reputacja	
brak skutku finansowego	brak skutku organizacyjnego	brak rotacji pracowników	brak wypadków przy pracy	brak negatywnych informacji w mediach	0
Znikome skutki finansowe	Znikome zakłócenia w realizacji działań	Znikome odejścia pracowników	Małe prawdopodobieństwo wystąpienia wypadku przy pracy	Ubogie informacje w mediach lokalnych	1
Nieznaczne straty finansowe	Krótkotrwale zakłócenia w działalności	Nieznaczna fluktuacja kadr	Istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia wypadku przy pracy	Ubogie negatywne informacje w mediach	2
Straty finansowe	Zakłócenia w działalności	Fluktuacja kadr	Wypadek przy pracy wystąpił	Negatywne informacje w mediach lokalnych	3
Istotne straty finansowe	Dłuższe zakłócenia w działalności	Istotna fluktuacja kadr	Poważny wypadek przy pracy	Negatywne informacje w mediach lokalnych i regionalnych	4

Poważne straty finansowe	Długotrwałe zakłócenia w działalności	Poważna fluktuacja kadr	Poważny wypadek przy pracy skutkujący długotrwałą nieobecnością pracownika w pracy	Negatywne informacje w mediach ogólnopolskich	5
Katastrofalne skutki finansowe	Brak realizacji kluczowych celów	Masowe odejścia pracowników	Utrata życia	Doniesienia prasowe w całym kraju	6

Arkusz identyfikacji i oceny ryzyka,
ustalenia jego skutków oraz funkcjonujących mechanizmów kontrolnych

Funkcja		
Zadanie i cel		
Właściciel ryzyka		
I. PRAWDOPODOBIENSTWO WYSTĄPIENIA RYZYKA		
1.	Ryzyko ekonomiczne i finansowe	
1.1.		brak środków finansowych na zakup materiałów i przyrządów metodycznych
1.2.		brak środków finansowych na zakup wyposażenia pracowni / sal
1.3.		brak środków finansowych na zakup oprogramowania i środków audiowizualnych
1.4.		niewystarczająca liczba etatów nauczycielskich
1.5.		niewystarczająca liczba etatów administracyjnych
1.6.		inne o charakterze finansowym
2.	Ryzyko nadużyć	
2.1.		brak realizacji podstawy programowej
2.2.		niesystematyczne realizowanie podstawy programowej kształcenia ogólnego
2.3.		nie zrealizowanie wymiaru godzinowego
2.4.		nieterminowe prowadzenie dokumentacji pedagogicznej przez nauczycieli
2.5.		nie zapoznanie rodziców i uczniów z wymaganiami edukacyjnymi
2.6.		nie zapoznanie rodziców i uczniów z kryteriami oceny zachowania
2.7.		nie dokumentowanie czynności nauczycielskich wg. art. 42 ust. 2 Karty Nauczyciela
2.8.		nie przestrzeganie procedur oceny zachowania uczniów przez wychowawców klas
2.9.		nie obiektywizm przełożonego
2.10.		nierzetelność pracownika
2.11.		sugestie osób trzecich, naciski
3.	Ryzyko organizacyjne i zarządzania	
3.1.		błędne lub niejasne procedury wewnętrzne
3.2.		brak aktualnych wewnętrznych procedur postępowania
3.3.		nie przestrzeganie procedur organizacji wycieczek szkolnych/ przedszkolnych
3.4.		brak kontroli organizowanych wycieczek
3.5.		brak pełnienia dyżurów w ramach przerw
3.6.		nie przestrzeganie zasad bezpieczeństwa w czasie zajęć
3.7.		nie przestrzeganie zasad oceniania w ocenianiu bieżącym
3.8.		nie pełne dokumentowanie zajęć kompensacyjnych
3.9.		nie realizowanie indywidualnych potrzeb uczniów objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną
3.10.		nie prowadzenie ewaluacji wewnętrznej
3.11.		nie wdrażanie zaleceń zespołu ds. ewaluacji
3.12.		brak informacji zewnętrznej dot. wymogów prawnych
3.13.		brak komunikacji wewnętrznej
3.14.		brak określenia zakresu obowiązków i odpowiedzialności

3.15.		brak skutecznych mechanizmów kontroli i nadzoru
3.16.		brak zabezpieczenia kadrowego
3.17.		duże obciążenie pracą
3.18.		brak zastępstw
3.19.		niewystarczająca wiedza, umiejętności, brak predyspozycji
3.20.		brak szkoleń wewnętrznych lub zewnętrznych
3.21.		nie realizowanie planu i harmonogramu zajęć obserwowanych
3.22.		inne związane z zasobami ludzkimi
4.	Ryzyko polityczne i społeczne	
4.1.		brak współpracy ze strony organu prowadzącego oraz innych instytucji
4.2.		negatywny odbiór placówki
4.3.		niekontrolowany w czasie napływ dokumentów wymagających przetworzenia
5.	Ryzyko prawne	
5.1.		częsta zmiana przepisów
5.2.		nadmiar regulacji prawnych
5.3.		niejednolite orzecznictwo
5.4.		niespójność przepisów
5.5.		ograniczenia czasowe wynikające z przepisów
6.	Ryzyko środowiskowe i działania sił wyższych	
6.1.		absencja pracownika spowodowana chorobą
6.2.		kradzież, włamanie do placówki oświatowej
6.3.		wypadek przy pracy
7.	Ryzyko techniczne i związane z infrastrukturą	
7.1.		awaryjność systemów informatycznych
7.2.		oprogramowanie niedostosowane do potrzeb
7.3.		brak zabezpieczeń dostępu do sprzętu informatycznego
7.4.		brak łączności
7.5.		brak odpowiedniego sprzętu lub narzędzi pracy
7.6.		nieodpowiednie wyposażenie techniczne obiektu

II. SKUTKI WYSTĄPIENIA RYZYKA (ODDZIAŁYWANIE)		
1.1		Finansowy
1.2		Organizacyjny
1.3		Pracownicy
1.4		Ochrona zdrowia i bezpieczeństwo osób
1.5		Reputacja
Szacowanie ryzyka przez osoby realizujące zadanie		
Skutki wystąpienia ryzyka (skala 0-6)	Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka (skala 0- 6)	Poziom istotności ryzyka (skala 0- 36)
Zidentyfikowane mechanizmy kontrolne przez osoby realizujące zadanie		
Ponowne szacowanie ryzyka przez koordynatora ds. kontroli zarządczej		
Skutki wystąpienia ryzyka (skala 0-6)	Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka (skala 0- 6)	Poziom istotności ryzyka (skala 0- 36)

Proponowane metody przeciwdziałania ryzyku wysokiemu przez osoby realizujące zadanie

.....
(data i podpis koordynatora ds. kontrolo zarządczej)

.....
(data i podpis właściciela ryzyka)

Arkusz identyfikacji i oceny ryzyka,
ustalenia jego skutków oraz funkcjonujących mechanizmów kontrolnych

Funkcja		
Zadanie i cel		
Właściciel ryzyka		
I. PRAWDOPODOBIENSTWO WYSTĄPIENIA RYZYKA		
1.	Ryzyko ekonomiczne i finansowe	
1.1.		błędne oszacowanie wpływu dochodów budżetowych związanych z realizacją zadania
1.2.		błędne oszacowanie wydatków budżetowych związanych z realizacją zadania
1.3.		brak środków finansowych w planie wydatków/ plan wydatków nieadekwatny do potrzeb
1.4.		możliwość wystąpienia strat majątkowych (zdarzenia losowe, kary umowne, kradzieże)
1.5.		brak możliwości prawidłowej i terminowej realizacji projektu dofinansowanego ze środków zewnętrznych
1.6.		niewystarczająca liczba etatów
1.7.		trudności z udzieleniem zamówień publicznych (brak oferenta, odwołania itp.)
1.8.		inne o charakterze finansowym
2.	Ryzyko nadużyć	
2.1.		kradzież dokumentu lub mienia
2.2.		zagubienie dokumentu lub mienia
2.3.		zniszczenie dokumentu lub mienia
2.4.		nie obiektywizm przełożonego
2.5.		nierzetelność pracownika
2.6.		sugestie osób trzecich, naciski
3.	Ryzyko organizacyjne i zarządzania	
3.1.		błędne lub niejasne procedury wewnętrzne
3.2.		brak informacji zewnętrznej
3.3.		brak komunikacji wewnętrznej
3.4.		brak określenia zakresu obowiązków i odpowiedzialności
3.5.		brak skutecznych mechanizmów kontroli i nadzoru
3.6.		brak zabezpieczenia kadrowego
3.7.		duże obciążenie pracą
3.8.		brak zastępstw
3.9.		niewystarczająca wiedza, umiejętności, brak predyspozycji
3.10.		brak szkoleń
3.11.		inne związane z zasobami ludzkimi
4.	Ryzyko polityczne i społeczne	
4.1.		brak współpracy ze strony organów ustawowo zobowiązanych
4.2.		negatywny odbiór placówki
4.3.		niekontrolowany w czasie napływ dokumentów wymagających przetworzenia
4.4.		nie spełnianie wymagań przez oferentów
4.5.		utrudnianie postępowania przez zobowiązanych

5.	Ryzyko prawne	
5.1.		częsta zmiana przepisów
5.2.		nadmiar regulacji prawnych
5.3.		niejednolite orzecznictwo
5.4.		niespójność przepisów
5.5.		ograniczenia czasowe wynikające z przepisów
6.	Ryzyko środowiskowe i działania sił wyższych	
6.1.		absencja pracownika spowodowana chorobą
6.2.		kradzież, włamanie
6.3.		wypadek przy pracy
7.	Ryzyko techniczne i związane z infrastrukturą	
7.1.		awaryjność systemów informatycznych
7.2.		oprogramowanie niedostosowane do potrzeb
7.3.		brak zabezpieczeń dostępu do sprzętu informatycznego
7.4.		brak łączności
7.5.		brak odpowiedniego sprzętu lub narzędzi pracy
7.6.		nieodpowiednie wyposażenie techniczne obiektu

II. SKUTKI WYSTĄPIŃ RYZYKA (ODDZIAŁYWANIE)		
1.1		Finansowy
1.2		Organizacyjny
1.3		Pracownicy
1.4		Ochrona zdrowia i bezpieczeństwo osób
1.5		Reputacja
Szacowanie ryzyka przez osoby realizujące zadanie		
Skutki wystąpienia ryzyka (skala 0-6)	Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka (skala 0- 6)	Poziom istotności ryzyka (skala 0- 36)
Zidentyfikowane mechanizmy kontrolne przez osoby realizujące zadanie		
Ponowne szacowanie ryzyka przez koordynatora ds. kontroli zarządczej		
Skutki wystąpienia ryzyka (skala 0-6)	Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka (skala 0- 6)	Poziom istotności ryzyka (skala 0- 36)
Proponowane metody przeciwdziałania ryzyku wysokiemu przez osoby realizujące zadanie		

.....
(data i podpis koordynator ds. kontroli zarządczej)

.....
(data i podpis właściciela ryzyka)

Załącznik nr 4
do Zarządzenia nr 19/2014
Dyrektora PZSP w Olszance
z dnia 23.12.2014 r

PLAN ZARZĄDZANIA RYZYKIEM WYSOKIM						
Ryzyko						Przeciwdziałanie ryzyku
Lp.	Cel - zadanie	Opis ryzyka (wraz z podaniem kategorii)	Wpływ (skutek)	Prawdopodobi eństwo	Istotn ość ryzyk a	Planowane metody przeciwdziałaniu ryzyku
1	2	3	4	5	6	7
1						
2						

(pieczęć, data, podpis)